

מנחות דף ע

עניין: המקור שלא מצינו תרומה במחומר לקרקע

הוספות למסורת הש"ס

רבי ישעיה פיק

הכא וכו' ג) [לקולר דעמי לא ידעתי לניין מקומו במשנה או בצרייתא שיהא מפורש דבר זה]

נימוקי הגר"ב ומצפה איתן

יורה וכו' מ' בתוס'. ותרומה שאינו במחומר הוא במשנה (רש"י) [ריש] מ' תרומות מ"ה ולא מן התלוש על המחומר ע"ש בחו"ט וכן מפורש להדיא במ' זכורים פ"ה מ"ד ויש כו' שהזכורים נקנין במחומר לקרקע: [במוקי הגר"ב]

שם ותנן לא מצינו תרומה במחומר לקרקע. כהנא בגליון הגר"ב ללא ידע מקומו במשנה או בצרייתא. והנה נמלא מפורש בצרייתא דספרי פ' קרח בפסוק זכורי כל אשר בארס. וז"ל זה הכחוש ולימד על הזכורים שהיא קדושה חלה עליהם במחומר לקרקע שהיה צדין אם למדתי על התרומה שאין קדושה חלה עליו במחומר לקרקע אף זכורים כו' ת"ל זכורי כל אשר בארס. וכבר כתבו התוס' בקידושין (דף מ) ובחולין (דף פז ע"ב) דקאמר דאשכחן דקאמר תנן אצרייתא אע"פ שאינה משנה. ועוד דהא דהכא איכא למישמע נמי מדיוקא דמשנה דתנן במס' זכורים פ"ב יש זכורים משא"כ בתרומה ומעשר שהזכורים נקנין במחומר לקרקע כו'. וכל כה"ג נמי שייך לשון תנן וכמ"ש הריטב"א בקדושין (דף נג). וכן יש ללמוד מדברי התוס' בחולין (דף ל ע"א) עיי"ש: [מצפה איתן]

ביכורים פ"ב מ"ד

מה שאין בן בכפורים: ד ויש בכפורים מה שאין בן בתרומה ובמעשר, ושהבכורים נקנין במחומר לקרקע, ועושה אדם

תרומות פ"א מ"ה

מן הפטור על החיוב, ולא מן התלוש על המחבר, ולא מן המחבר על התלוש, ולא מן

רע"ב תרומות פ"א מ"ה

המחומר על התלוש, דלשון הרמה לא שייך אלא בתלוש וממנו משמע שהתרומה והחולין שניהם שוין: מן החדש על

תיו"ט תרומות פ"א מ"ה

ולומה ול"ע]: ולא מן התלוש על המחומר. פי' הר"ב דלתיב והרמותם ולשון הרמה לא שייך אלא בתלוש ולפי"ז מן המחומר על המחומר נמי לא. [וכן מוכח

יש סדר למשנה לרבי ישעיה פיק

הרי אלו זכורים ע"כ, רזנו לומר זכורים מזה להפריש במחומר והכי תנן להדיא בריש פ"ג כ"ד מפרישין הזכורים יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שזכרה וכו', והיינו כפי הטעם בס' החינוך מזה עכ כדי להעלות וכו' ראשית הפרי המבשיל וכו' ע"ש, משא"כ בתרומה ודאי דאינו מזה כלל וכלל במחומר. וע' מנחות ע. א"כ מצינו תרומה במחומר לקרקע וכו'. וכתבתי בחקוני כלי שרת לא ידעתי עדיין באיזה מקום במשנה או בצרייתא דאיתא דבר זה לא מצינו תרומה במחומר לקרקע, ולפי מסקנא כי תניא לענין אחיזי מיתה וחומש כלומר דבכל תרומה במחומר אינו חייב מיתה וחומש ע"ש ואין כאן מקום להאריך. (י"ט"ז)

שי"ח השדה להגר"ח קניבסקי

ע' א' ותנן לא מצינו, עיי' בגליון ולכאוי הוא משנה זכורים פ"ב מ"ד ועיי' מעילה י"ח ז', שוב העירוני דלא יתכן דכותה הגמי' למשנה זכורים הנ"ל למאי דמסיק בטלה דעתו כו' א"כ זכורים נמי:

דברי פנחס

שם נמי מצינו תרומה במחומר משא"כ בתרומה והא דמשי לענין מיתה וחומש אפי"ג דבזכורים נמי בטלה. דעתי אי אכיל להו ממחומר ח"מ בזכורים בלא"ס אינו חייב עד שיראו פני הבית כדאמרינן מטת י"ח ע"ב יאין עליהם אלא איסור ואיתו איסור חל במחומר משא"כ בתרומה שחיד אחר חלישתו חייב מיתה עליהן:

ישר וטוב

תניא הוה לענין מיתה וחומש נ' לפרש דבזכורים משכחת מיתה וחומש במחומר כגון דאכיל מזכורים של פירות האילן דלא גחין ואכיל משא"כ בתרומה דלא משכחת לה במחומר לקרקע אלא בשבועות שמרחה בכרי ושבועה ולא משכחת לה אכילה אלא עיי' דגמין ואכיל והויא אכילה שלא כדרכה: